

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou v právní věci žalobce: **M. R.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 14. 9. 2011, č.j. MMB/0313527/2011, sp. zn. OSP/7240/552/66/11/No./odv.,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Úřadu městské části Brno-Černovice ze dne 27. 6. 2011, č. j. 2805/2011/BBE (dále jen „správní orgán I. stupně“) nebyla žalobci přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví. Proti rozhodnutí podal žalobce odvolání, rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 9. 2011, č. j. MMB/0313527/2011, sp. zn. OSP/7240/552/66/11/No./odv., bylo odvolání žalobce zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo potvrzeno.

Ve včas podané žalobě napadl žalobce rozhodnutí žalovaného, domáhal se jeho zrušení a dále podával žalobu i proti nečinnosti, kterou však žádným způsobem blíže nespecifikoval.

Dále namítl, že o jeho odvolání nerozhodoval Krajský úřad Jihomoravského kraje, ale Magistrát města Brna, což je v rozporu s ust. § 77 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 111/2006 Sb.

Následně namítl, že se žalovaný opíral o domněnky, neboť důvody pro zamítnutí jeho žádosti o pomoc v hmotné nouzi nebyly přeshetřeny, tudíž neměla být jeho žádost zamítána. Skutečnosti rozhodné ve smyslu ust. § 2 odst. 1, odst. 3, odst. 5, § 44 odst. 1 a § 3 odst. 4 a § 4a, § 49, § 61, § 67 zákona č. 111/2006 Sb., tj. že nemá prostředky k hrazení potřeb živobytí a bydlení byly z jeho strany doloženy, neboť nemá žádné finanční prostředky ani majetek a od 1. 12. 2010 je bez prostředků. Pokud na účtu finanční prostředky měl, nevlastnil je, ale spravoval pro svěřitele, což už nevykonává. Žalovaný žádné šetření neprováděl, neprokázal, že tvrzení žalobce je mylné. Tím, že jeho žádosti nevyhověl, dostal se žalobce do situace sociálního vyloučení. Žádnou rodinu nemá, u žádné rodiny nežije, vede samostatnou domácnost a není s nikým společně hlášen v bytě. Sestra ho také nenavštěvuje. Proto neexistuje žádná společně posuzovaná osoba. Uvedl dále, že žalovaný neposoudil, neprošetřil a nezkoumal momentální jeho sociální a majetkové poměry a okolnosti, protože by muselo být zjištěno, že nevlastní žádné prostředky a majetek, který by mohl a měl použít pro řešení jeho sociální situace hmotné nouze, že neexistuje osoba, která by byla společně s ním posuzovaná a žalovaný není podle zákona příslušným odvolacím orgánem podle zákona č. 111/2006 Sb. a není tedy oprávněn podle zákona č. 500/2004 Sb., § 90 odst. 5 rozhodnout ve věci jeho odvolání podle zákona č. 111/2006 Sb.

Žalovaný v písemném vyjádření ze dne 13. 12. 2011 uvedl, že nárok žalobce neuznává v žádném bodě žaloby, k jednotlivým námitkám se vyjádřil následovně:

Vzhledem ke skutečnosti, že v případě žadatele netvořící rodinu s dětmi, rozhoduje v I. stupni o dávkách v systému pomoci hmotné nouzi dle místa trvalého pobytu žadatele příslušný úřad městské části (viz § 130 písm. c) a § 139 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích není odvolacím správním orgánem krajský úřad jak je stanoveno v § 77 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi), ale je jím dle ust. § 89 odst. 1 správního řádu nejbližší nadřízený správní orgán, tj. Magistrát města Brna. Důvodem, proč se při stanovení odvolacího správního orgánu nepostupuje dle § 77 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi je skutečnost, že správní orgán I. stupně nemá postavení obce s pověřeným obecním úřadem, resp. pověřeného obecního úřadu, ani obce s rozšířenou působností.

Správní orgán I. stupně dostatečným způsobem prošetřil stav věci a dostál tak povinnosti stanovené správním řádem ust. § 3. Při rozhodování o odvolání postupoval dle ust. § 89 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

K námitce žalobce týkající se jeho majetkové situace (vlastnictví finančních prostředků a nemovitého majetku) odkázal žalovaný na odůvodnění rozhodnutí vydané Magistrátem města Brna pod č. j. MMB/0313527/2011.

Rozhodnutí, ve kterých žalovaný odkazuje na vyživovací povinnost rodičům k dětem vychází ze zákona o rodině č. 94/1963 Sb., § 85 odst. 1 a ze skutečností vyplývajících ze spisových dokumentací založených ve věci žádostí žalobce o dávky pomoci v hmotné nouzi, dle kterých žalobce je synem M. R., se kterou užívá společný byt (viz evidenční list pro výpočet nájemného).

Žalovaný považuje námitku žalobce týkající se vedení samostatné domácnosti za bezpředmětnou, protože v případě žádostí o dávky mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví se osoba dle ust. § 36 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi posuzuje bez společně posuzovaných osob.

Skutečnostmi, o které se opírá rozhodnutí žalovaného je zejména zůstatek bankovního účtu č. vedeného na jméno žalobce, který ke dni 1. 7. 2010 činil 502.078,44 Kč, spoluvlastnictví nemovitostí žalobce (viz List vlastnictví č., katastrální území). Rozhodnutí žalovaného se opírá o listinné důkazy přítomné ve spisových dokumentacích správního orgánu I. stupně založených ve věci žádostí žalobce o dávky pomoci v hmotné nouzi. Hlavními důkazy byly především: výpis z katastru nemovitostí prokazující stav evidovaný ke dni 19. 8. 2010 a výpis z účtu č. vedeného u ING BANK N.V., Nádražní 344/25, 150 00 Praha 5 – Smíchov.

Z výše uvedených důvodů proto žalovaný neshledal žalobu důvodnou.

Žalobce podal celou řadu žádostí o dávku v hmotné nouzi.

Správní orgán I. stupně provedl šetření na základě podané žádosti žalobce o dávku a zjistil (viz záznam z terénního šetření datovaného dne 21. 4. 2011, jak uvedeno ve spisu Krajského soudu v Brně, č. j. 57 A 129/2011-33), že matka žalobce nežije od jara do podzimu na, ve které má s žalobcem společné bydliště. Při pobytu v Brně žije se synem sice v jednom bytě, žijí však každý zvlášť. Mají každý svou lednici, žalobce se matce nesvěřuje, žije si svůj život. Terénní šetření u matky žalobce bylo provedeno proto, že se k tomuto datu nepodařilo provést sociální šetření u žalobce samotného.

Správní orgán I. stupně vycházel při svém rozhodování o žádosti z obsahu žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví ze dne 25. 5. 2011. Důvody žádosti spočívaly na tvrzení, že nemá žádné prostředky a finance ode dne 1. 12. 2010, a to na potřeby jídla, dietního stravování, nemá na hrazení a placení poplatků s lékařem a v lékárně, nemá na zaplacení poplatků za komunální odpad, vhodnou obuv, finanční prostředky na zakoupení vysavače do domácnosti. Dále na základě shromážděných listinných materiálů a informací bylo správním orgánem zjištěno, že ke dni 1. 7. 2010 žalobce vlastnil na svém účtu finanční prostředky, a to částku 502.078,44 Kč. Finanční hotovost byla prokazatelně uložena na bankovním účtu žadatele. Žadatel a příjemce dávky tuto skutečnost sám orgánu pomoci v hmotné nouzi neosvědčil a správnímu orgánu zatajil. Dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi žadatel a příjemce je povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu. Dále na základě shromážděných listinných materiálů a informací bylo správním orgánem zjištěno, že měl žadatel vlastnické právo k nemovitosti v okrese, obci, List vlastnictví č., spoluvlastnický podíl 1/4 z t. č. parcela č.

//193 rodinný dům, zastavěná plocha a nádvoří – výměra 540 m², dále č. parcely 1033/41 – zahrada (351 m²), č. p. 1470/14 – ostatních ploch (neplodná půda – 30 m²), č. p. 1470/53 – orná půda (1413 m²), 1570/14 – orná půda (191 m²), č. p. 1570/830 – orná půda (2404 m²), p. č. 1622 – orná půda (3076 m²), č. p. 1985 – orná půda (2850 m²) a od 11/2008 do 1. 9. 2010 disponoval s několika bankovními účty (u banky mBank a ING BANK N. V.). V řízení bylo vydáno rozhodnutí dne 27. 6. 2011, č. j. 2805/2011/BBE, jímž nebyla přiznána žalobci dávka mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví. Ve spise je založeno odvolání žalobce podané v zákonné lhůtě. Žalovaný přihlédl ke všem rozhodným skutečnostem a okolnostem jak jsou popsány výše, zohlednil zejména žadatelem zatajenou nemalou finanční hotovost na jeho bankovním účtu ke dni 1. 7. 2010. Navzdory skutečnosti, že výpisem z katastru nemovitostí doručeným dne 30. 3. 2011 na správní orgán I. stupně bylo zjištěno, že účastník zrušil vlastnická práva k nemovitostem uvedeným na Listu vlastnictví č., katastrální území, má žalovaný za to, že by správní orgán I. stupně měl k vlastnictví těchto nemovitostí, které bylo ještě dne 19. 1. 2011 podáním účastníka č. j. 459/2011/BBE potvrzeno, přihlížet nebo zkoumat okolnosti, za kterých byla vlastnická práva účastníka k daným nemovitostem zrušena. Žalovaný postupoval ve věci prošetření žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi ve smyslu správního řádu, majetkovou situaci žalobce řádně prošetřil, doložil příslušnými listinnými důkazy (výpisy z katastru nemovitostí, výpisy z účtů), žádost žalobce tak oprávněně nebyla shledána důvodnou.

Soud ve věci nařídil jednání na žádost žalobce na den 31. 7. 2013, které se však žalobce nezúčastnil, z jednání se neomluvil, ale vzhledem k tomu, že doručení bylo vykázáno, soud rozhodl v jeho nepřítomnosti. Rozhodl též v nepřítomnosti žalovaného, neboť tento se z jednání omluvil a souhlasil, aby bylo jednáno a rozhodnuto bez přítomnosti jeho zástupce.

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, když byl vázán rozsahem a důvody, které žalobce uplatnil v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.). Při přezkoumání rozhodnutí žalovaného soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). Dospěl k závěru, že žaloba důvodná není, a to z následujících důvodů:

Správní orgán I. stupně vycházel při svém rozhodování o žádosti z obsahu žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví nákladů podanou dne 25. 5. 2011, z úředního záznamu ze dne 29. 6. 2011, dále odpovědi žadateli na jeho oznámení ze dne 21. 2. 2011 s datem 11. 4. 2011, č. j. 2312/2011/BBE. Dále se správní orgán opíral o skutečnosti, které zjistil ze spisového materiálu týkajícího se správního řízení ve věci přeplatku příspěvku na živobytí ze dne 17. 1. 2010, č. j. MCB CER/01371/11. Jak zjištěno i z řady jeho dalších správních spisů v evidenci Úřadu práce byl žadatel ode dne 1. 5. 2008 do dne 23. 9. 2010, kdy mu byl příspěvek na živobytí ode dne 1. 9. 2010 odejmut, a to z důvodů, který správní orgán zjistil v souladu s ust. § 41 zákona o pomoci v hmotné nouzi, kdy zjišťoval u právnických osob údaje rozhodné pro nárok na dávku. Dále na základě shromážděných listinných materiálů a informací bylo správním orgánem zjištěno, že měl žadatel vlastnické právo k nemovitosti v okrese, obci, List vlastnictví č., spoluvlastnický podíl 1/4 z t. č. parcela č. 193 rodinný dům, zastavěná plocha a nádvoří – výměra 540 m², dále č. parcely 1330/41 – zahrada (351 m²), č. p. 1470/14 – ostatních ploch (neplodná půda – 30 m²), č. p. 1470/53 – orná půda (1430 m²), 1570/14 – orná půda (191 m²),

č. p. 157830 – orná půda (2404 m²), parcelové číslo 1622 – orná půda (3076 m²), č. p. 1985 – orná půda (2850 m²) a od listopadu roku 2008 do 1. 9. 2010 disponoval s několika bankovními účty (u banky bank a ING BANK N. V.). Nejvyšší zůstatková finanční hotovost byla zjištěna na účtu u banky ING BANK N. V., číslo účtu, která činila ke dni 1. 7. 2010 částku ve výši 502.078,44 Kč. Finanční hotovost byla prokazatelně uložena na bankovním účtu žadatele. Žadatel a příjemce dávky tuto skutečnost sám orgánům pomoci v hmotné nouzi neosvědčil a správnímu orgánu zatajil. Dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi žadatel a příjemce je povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu. Na základě nepravdivých, neúplných nebo zkreslených údajů, které žadatel a příjemce uvedl a musel z okolností předpokládat, že mu dávka nenáležela, bylo zahájeno správní řízení v předmětné věci živobytí č. j. 1768/2008/BBE V řízení bylo vydáno rozhodnutí č. j. 2927/2011/BBE ze dne 29.6.2011, kterým žalobci nebyla přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných potřeb. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce v zákonné lhůtě odvolání. Správní orgán I. stupně přihlédl ke všem rozhodným skutečnostem a okolnostem jak jsou popsány výše. Zohlednil zejména žadatelem zatajenou nemalou finanční hotovost na jeho bankovním účtu ke dni 1. 7. 2010. Finanční hotovost může využít k uhrazení nákladů spojené s opatřením jídla, dietního stravování, hrazení a placení poplatků u lékaře a v lékárně, poplatku za komunální odpad a zakoupení vysavače do domácnosti tak, jak uvádí žalobce v popisu žádosti.

Žalovaný postupoval ve věci prošetření žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi ve smyslu správního řádu, majetkovou situaci žalobce řádně prošetřil, doložil příslušnými listinnými důkazy (výpisy z katastru nemovitostí, výpisy z účtů), žádost žalobce tak oprávněně nebyla shledána důvodnou.

Soud ve věci nařídil jednání na žádost žalobce na den 31. 7. 2013, kterého se však žalobce nezúčastnil, z jednání se neomluvil, ale vzhledem k tomu, že doručení bylo vykázáno, soud rozhodl v jeho nepřítomnosti. Rozhodl též v nepřítomnosti žalovaného, neboť tento se z jednání omluvil a souhlasil, aby bylo jednáno a rozhodnuto bez přítomnosti jeho zástupce.

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, když byl vázán rozsahem a důvody, které žalobce uplatnil v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.). Při přezkoumání rozhodnutí žalovaného soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). Dospěl k závěru, že žaloba důvodná není, a to z následujících důvodů:

Ze správního spisu soud zjistil, že rozhodnutí žalovaného se opírá o listinné důkazy evidované ve spisové dokumentaci správního orgánu I. stupně, týkající se žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi. Z šetření, které bylo provedeno i v celé řadě dalších žádostí žalobce o příspěvek v hmotné nouzi bylo zjištěno, že hlavními důkazy jsou především z katastru nemovitostí prokazující stav evidovaný ke dni 19. 8. 2010, ke dni 28. 3. 2010, dále pak výpis z účtu č. vedeného u ING BANK, N. V., Praha 5, potvrzení o zrušení účtu vedeného na jméno žalobce, dále pak evidenční list a výše nájemného. Bylo zjištěno, že žalobce užívá byt své matky M. R. a v seznamu bydlících osob jsou uvedeny dvě osoby – žalobce M. R. a jeho matka M. R. V jiném správním spise je také založena nájemní smlouva o nájmu bytu, ze které vyplývá, že nájemcem bytu je M. R. Ve sp.zn. 57 A 129/2011 je založeno oznámení, ve

kterém účastník uvádí, že se svoji matkou společně byt neužívá, nejsou a nebyly společně hlášeni k trvalému pobytu na adrese Každý z nich hradí polovinu nákladů na bydlení a každý vede samostatnou domácnost. Žalobce co se týče např. posouzení žádosti o příspěvek na bydlení je posuzován společně se svoji matkou M. R., tak jak stanoví zákon. Dále bylo zjištěno, že žalobce měl dříve vlastnický podíl k nemovitostem. Dle jeho vyjádření z něho neměl a nemohl mít žádný prospěch a tento majetek z důvodu nákladů na jeho údržbu musel darovat, jelikož o jeho koupi nebyl zájem. K finanční hotovosti uvedl, že se jedná o částku ve vlastnictví jeho sestry, kdy tuto částku spravoval. Z listinných důkazů však vyplývá, že žalobce v době, kdy začal podávat žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc se těchto záležitostí zbavoval, tj. převedl vlastnická práva na jiné osoby a také částku uvedenou na jeho účtu převedl také na jinou osobu, a to na účet své matky (nikoliv na účet své sestry, i když tvrdil, že tato částka je ve vlastnictví jeho sestry).

Podle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. pro účely posuzování stavu hmotné nouze se příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob. Okruh těchto společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu.

Podle § 4 odst. 1 zákona č. 110/2006 Sb. se společně posuzují:

- a) rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,
- b) manželé,
- c) rodiče a nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené, zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s jinými osobami podle písmene b) nebo d),
- d) jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které písemně prohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.

Podle § 2 odst. 2 zákona o hmotné nouzi se osoba nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob:

- a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí, přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo jiných vážných důvodů, vlastním přičiněním a zabezpečením jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo nebo
- b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí (§ 4 odst. 1 písm. a) v částce živobytí ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služby s bydlením bezprostředně spojené. Podle odst. 3 výše uvedeného ustanovení osoba se považuje za osobu v hmotné nouzi též, jestliže nesplňuje podmínky uvedené v odstavci 2, avšak s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům jí hrozí vážná újma na zdraví. Dle odstavce 4 za

osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se rozumí zejména živelná pohroma (např. povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologické nebo průmyslové havárie.

Podle odst. 5 výše uvedeného ustanovení může být osoba považována za osobu v hmotné nouzi, když nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním majetkovým poměrům dostatečné prostředky:

- a) k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladu potřebného k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků a v případě nezbytné pomoci s úhradou noclehů nebo
- b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby, nebo
- c) na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a se zajištěním nezbytných činností souvisejících se sociálně právní ochranou dětí.

Podle odst. 6 výše uvedeného ustanovení za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která v daném čase s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména:

- a) je propuštěna z výkonu zabezpečovací tendence, z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
- b) je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo
- c) je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, resp. devatenácti letech, nebo
- d) nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo
- e) je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

Podle § 4 odst. 1 písm. a), písm. b), písm. c) a odst. 2 citovaného zákona jsou dávky v systému pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc. Příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení jsou dávky měsíčně se opakující, mimořádná okamžitá pomoc je dávkou jednorázovou.

Ze shora citovaných zákonných ustanovení je zřejmé, že jednou ze základních podmínek pro rozhodnutí, resp. přiznání příspěvku na živobytí nebo i dalších dávek v systému pomoci v hmotné nouzi, je znalost příjmů žadatele a spolu s ním posuzovaných osob, resp. bez znalosti těchto příjmů není rozhodující orgán schopen zjistit, zda žadatel nárok na uvedený příspěvek má či nikoliv. V prvním případě správní orgán I. stupně i žalovaný správně vyhodnotili, že osobami společně posuzovanými se žalobcem je jeho matka. Matka bydlí v jednom bytě s žalobcem. Byt je dle nájemní smlouvy veden na matku žalobce a žalobce je tam trvale hlášen. Sám také přiznává, že v tomto bytě bydlí, ale popírá, že by byl nějakým způsobem závislý na matce, že si své prostředky hradí sám. V návaznosti na judikaturu NSS, a to rozsudek ze dne 15. 11. 2012, č. j. 4 Ads 55/2012, je nutné vyloučit z hmotné nouze takové osoby, jejichž příjmy sice nedosahují částky živobytí, avšak žijí v takových sociálních a majetkových poměrech, že je nelogické a nespravedlivé poskytovat jim příspěvek na živobytí z daní ostatních osob. Takové osoby totiž ve skutečnosti nejsou v hmotné nouzi a nepotřebují od státu pomoc nezbytnou pro zajištění jejich základních životních podmínek.

Proto podle ust. § 3 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi v odůvodněných případech určit, že osobou v hmotné nouzi není osoba, jejíž celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že ji mohou i po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení zaručit dostatečné zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a toto zajištění lze na ni spravedlivě požadovat.

Při posuzování celkových sociálních poměrů příslušných orgán pomoci hmotné nouzi posuzuje také využívání jiného než vlastního majetku, které umožňují zpravidla osoby blízké (ust. § 15 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Podle ust. § 15 odst. 1 zákona o hmotné nouzi pro účely tohoto zákona se celkovými sociálními poměry rozumí podíl rodiny na trvání stavu v hmotné nouzi, do kterého se osoba dostala. Při posuzování celkových sociálních poměrů příslušný orgán pomoci hmotné nouzi posuzuje také využívání jiného než vlastního majetku, které umožňují zpravidla osoby blízké.

Podle ust. § 15 odst. 2 citovaného zákona celkovými majetkovými poměry se pak rozumí hodnota movitého a nemovitého majetku vycházející z jeho zjištěné ceny, kterého lze využít ihned, popřípadě po určité době, pro zvýšení příjmů, a to jak krátkodobě k překlenutí přechodného stavu hmotné nouze, tak dlouhodobě, pokud nelze využít jiné možnosti. Z movitého a nemovitého majetku uvedeného ve větě první, je vyloučen majetek, jehož prodej nebo jeho jiné využití nelze po osobě vyžadovat. Pokud jde podle poměrů osoby o běžný nemovitý nebo movitý majetek, jehož hodnota je zjevně nízká nebo naopak tak vysoká, že nelze mít pochyb o tom, že majetkové poměry nebrání přiznání dávky nebo naopak jsou překážkou přiznání dávky, nemusí být jeho cena podle zvláštního právního předpisu zjišťována (ust. § 15 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Jednou ze základních podmínek pro uznání za osobu v hmotné nouzi je i skutečnost, že si posuzovaná osoba, případně osoby s ní společně posuzované nemohou zvýšit příjem vlastním přičiněním. Zvýšením příjmu vlastním přičiněním se rozumí zvýšení příjmu vlastní prací, řádným uplatněním nároku a pohledávek nebo prodejem či jiným využitím majetku a vyžaduje se za podmínek ustálených v ust. § 11 až 14 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Osoba, která prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním se přitom podle ust. § 3 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi nepovažuje za osobu v hmotné nouzi.

V této projednávané věci bylo bezpochyby prokázáno, že žalobce byl svými majetkovými poměry dostatečně zabezpečen, avšak v době podávání žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc nebo příspěvek na živobytí při zjišťování jeho majetkových poměrů, se začal zbavovat jednak pozemků, kterých v té době prokazatelně byl spoluvlastníkem a které převedl na jiné osoby a tvrdil, že je nemohl prodat, že je nikdo nechtěl a proto je převedl na členy své rodiny. Také při zjištění, že na jeho účtu ve výše citované bance a na výše citovaném účtu se nachází částka vyšší než 500.000,- Kč, kterou žalobce převedl na účet své matky, i když tvrdil, že se jedná o částku, která byla ve vlastnictví jeho sestry I. M. Žalobce ani správnímu orgánu neprokázal, proč by tyto finanční prostředky v tak vysoké částce spravoval své sestře, takže toto jeho tvrzení podpořené prohlášením jeho sestry Ireny Málkové, soud pokládal vysloveně za tvrzení účelové s cílem získat od státu příslušnou dávku. Žalobce také žádným způsobem neprokázal, že by se pokoušel nemovitosti, jichž byl spoluvlastníkem, prodat, tedy získat z nich finanční prostředky a použít je na uspokojení svých základních životních potřeb.

Krajský soud předesílá, že zákon o pomoci v hmotné nouzi jednoznačně definuje situace, kdy oprávněným osobám vzniká nárok na poskytnutí určité dávky podle tohoto zákona, současně však – jak uvádí důvodová zpráva k tomuto zákonu – propojuje poskytování pomoci osobám s hodnocením jejich aktivity při zvyšování příjmu vlastním přičiněním. Vychází přitom z principu odpovědnosti jednotlivé osoby za své sociální postavení a sleduje zabránění zneužívání dávkového systému v hmotné nouzi. Jinými slovy, dávky pomoci v hmotné nouzi jsou určeny jen těm, kteří si z vážných důvodů nemohou vlastním přičiněním zvýšit příjem, který po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo. Zmiňovaný důraz na zvyšování příjmů vlastním přičiněním se projevuje i o zákonem stanovené povinnosti prodat či účelně využít vlastní majetek k odvrácení hrozícího nebo již existujícího nedostatku finančních prostředků. Výjimku zmírňující tvrdost bezvýhradného uplatňování tohoto pravidla představuje citované ustanovení § 14 zákona o pomoci v hmotné nouzi, toto ustanovení však na situaci, v níž se nachází žalobce, nedopadá. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce se nesnažil ani poskytnout kvalifikovanou součinnost správnímu orgánu při zjišťování jeho poměrů, naopak skutečnosti důležité pro posouzení jeho žádosti neuváděl, bránil se i zjišťování stavu v jeho bydlišti a za těchto okolností nelze posuzovat postup správních orgánů, že by nedostatečně zjistily skutečný stav věc jak namítal žalobce. Naopak soud má za to, že skutkový stav byl zjištěn náležitě, bylo postupováno v souladu s ust. § 3 správního řádu.

K namítané nečinnosti, kterou žalobce blíže nespecifikoval soud zjistil, že v projednávané věci bylo rozhodováno ve lhůtách stanovených zákonem, zvláště když žalobce žádnou součinnost neposkytl. Jednání správních orgánů proto soud jako nečinnost neposuzoval. Vycházel z judikatury Nejvyššího správního soudu, a to rozsudku ze dne 10. 12. 2012, č. j. 2 Ans 14/2012-41, kde nečinnost je objektivně existující stav, kdy v zákonem předepsaných lhůtách nedošlo k provedení příslušných procesních úkonů. Ne každá nečinnost je však přičitatelná správnímu orgánu. Ust. § 71 odst. 5 správního řádu z roku 2004 představuje materiální hledisko posouzení takového stavu; má-li zjištěná nečinnost svůj původ ve způsobu, jakým vystupuje v řízení jeho účastník, nejde o nečinnost správního orgánu a nelze se proti ní dovolávat ochrany. Konečně lze říci i s ohledem na nespolupráci žalobce, že bylo rozhodováno v posouzení projednávané věci včas.

Žalobce dále namítal, že o jeho odvolání nerozhodoval Krajský úřad Jihomoravského kraje, ale Magistrát města Brna, což je v rozporu s ust. § 77 odst. 1 písm. a), písm. b) zákona č. 111/2006 Sb. Ani toto stanovisko soud nesdílí, odkazuje přitom na ust. § 130 písm. c) a § 139 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, kdy v I. stupni rozhodují úřady městských částí a odvolacím správním orgánem není krajský úřad tak, jak jej stanovil v § 77 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., ale je jím dle ust. § 89 odst. 1 správního řádu nejbližší nadřízený správní orgán, tj. Magistrát města Brna. Soud sděluje, že Statutární město Brno je dle § 1 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích ve spojení s ust. § 18 odst. 2 písm. c) zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, právnickou osobu. Tzn., že Statutární město Brno má právní subjektivitu, je oprávněno vystupovat v právních vztazích svým jménem, mít práva a povinnosti, atd. Městské části nejsou samostatnými jednotkami obce, a tudíž nejsou ani právnickými osobami a dle Statusu města Brna jsou organizačními jednotkami města Brna. Proto v souladu s platnou legislativou je Brno—město odvolacím orgánem jednotlivých městských částí. Krajský úřad Jihomoravského kraje je odvolacím orgánem Magistrátu města Brna. Proto v případech posuzované žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc rozhoduje v I. stupni Úřad městské části Brno-Černovice, odvolacím orgánem byl Magistrát města Brna. Vzhledem k tomu, že s účinností ode dne 1. 1. 2012 přešla na základě zákona č. 366/2011 Sb. působnost krajských úřadů rozhodovat o odvolání mimo jiné ve věcech dávek pomoci v hmotné nouzi na Ministerstva práce a sociálních věcí, stalo se tímto dnem ministerstvo procesním nástupcem žalovaného Magistrátu města Brna, odboru sociální péče se sídlem Koliště 19, 601 67 Brno (srov. ust. § 69 zákona č. 150/2002 Sb., s.ř.s., podle kterého žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla). Ani tato námitka žalobce tedy nebyla uznána důvodnou.

Jak z výše uvedeného vyplývá, vznesené námitky žalobcem nebyly shledány opodstatněnými, žalovaný se nedopustil právního pochybení v projednávané věci. Vady řízení, které by měly vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, tedy soud neshledal. Žaloba proto podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodná byla zamítnuta.

O nákladech řízení soud rozhodl podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. Ve věci byl plně úspěšný žalovaný, který měl tak vůči žalobci právo na náhradu nákladů řízení v soudním řízení důvodně vynaložených. Žalovaný však nárok na náhradu neuplatnil a ani ze soudního spisu nevyplývalo, že by mu nějaké náklady v souvislosti s řízením před soudem vznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení proti žalobci nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 31. července 2013

JUDr. Eva Lukotková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová